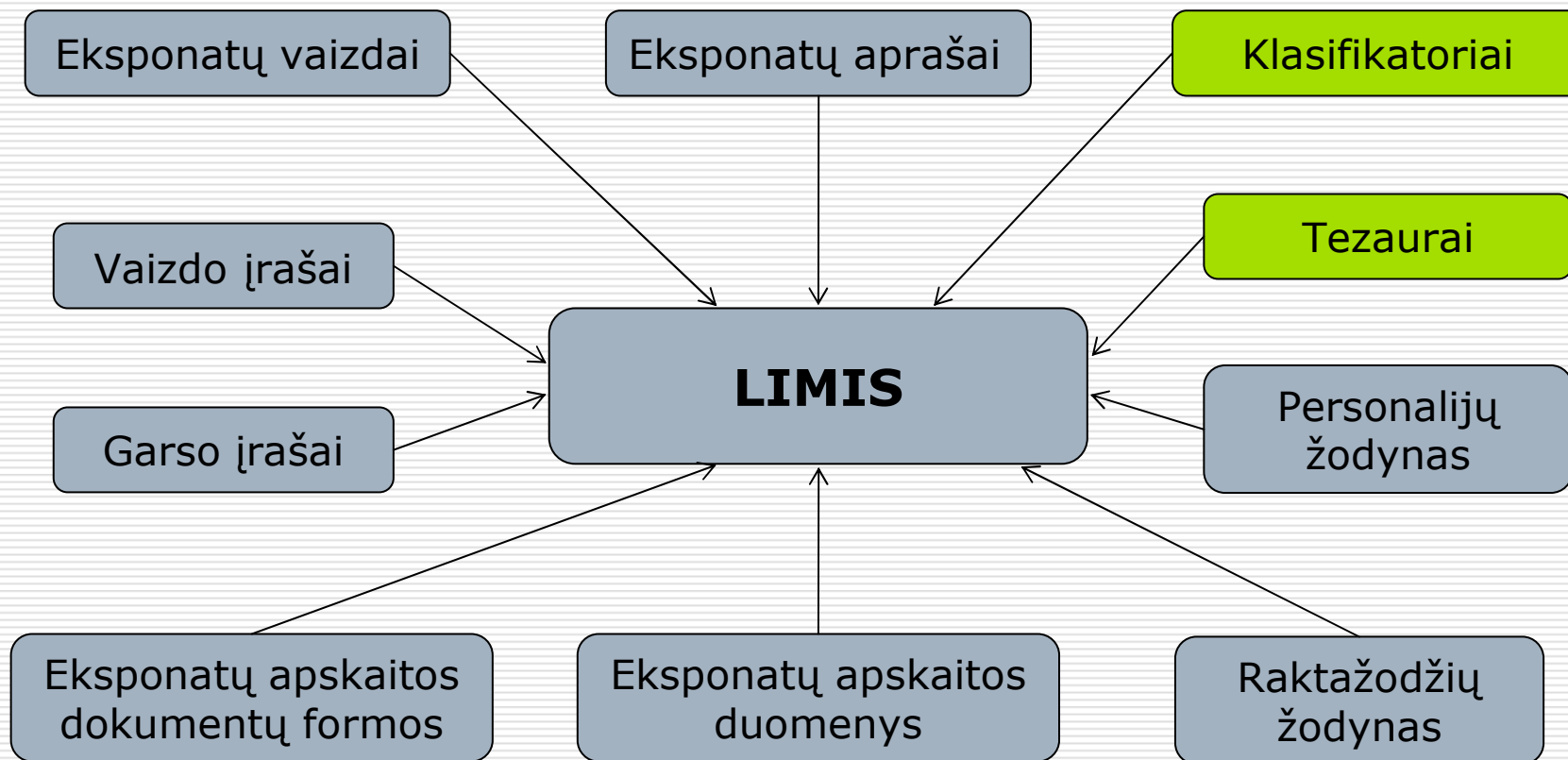

LIMIS kuriami klasifikatoriai, tezaurai ir jų kūrimo metodika

Dalia Sirgedaitė,
Lietuvos dailės muziejaus filialas
Lietuvos muziejų informacijos, skaitmeninimo ir
LIMIS centras

2010 m. lapkričio 10 d.
Lietuvos dailės muziejus

LIMIS struktūra

Nuo ko pradėjome?

Lietuvos muziejų rinkinių analizė

Iš Lietuvos muziejų surinkome ir analizavome šiuos duomenis:

- muziejų rinkinių sudėtis;
- artimiausiais metais numatytų skaitmeninti eksponatų sąrašus;
- rinkinių automatizuotai apskaitai reikalingų klasifikatorių sąrašus.

Nuo ko pradėjome?

Lietuvoje sukurtų klasifikavimo sistemų paieška,
jų analizė

- ❑ LDM rinkinių informacinė sistema RIS
- ❑ LDM integrali rinkinių informacinė sistema IRIS
<http://www.rinkinys.ldm.lt/iris/>
- ❑ Lituanistikos paveldo informacinė sistema „Aruodai“
<http://www.aruodai.lt/>
- ❑ Kultūros vertybių registro sąrašai (DB „Voruta“)
<http://195.182.68.156/registrai/>
- ❑ Kultūros vertybių registras
<http://kvr.kpd.lt/heritage/>
- ❑ Daugiau nuorodų: <http://www.emuziejai.lt/>

Nuo ko pradėjome?

Užsienyje sukurtų klasifikavimo sistemų paieška,
jų analizė

- Meno ir architektūros tezaurus (AAT)
http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/aat/
- Jungtinis menininkų vardų sąrašas (ULAN)
http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/ulan
- Geografinių pavadinimų tezaurus (TGN)
http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/tgn/
- Meno ir ikonografijos klasifikavimo sistema Iconclass
<http://www.iconclass.nl/>
- Britų muziejaus eksponatų pavadinimų tezaurus
<http://www.collectionstrust.org.uk/bmobj/Objintro.htm#Working>
- Daugiau nuorodų: <http://www.emuziejai.lt/>

Nuo ko pradėjome?

Naudinga praktika užsienio šalyse

- ❑ Latvijos nacionalinis muziejų rinkinių katalogas
<http://www.nmkk.lv/>
- ❑ Latvijos muziejų kolekcijų duomenų bazė
<http://www.imuzejs.lv/>
- ❑ Estijos muziejų informacinė sistema
<http://www.muis.ee/>
- ❑ Estijos virtualių parodų sistema
<http://www.virtuaalmuseum.ee/>
- ❑ Čekijos muziejų rinkinių apskaitos sistema DEMUS
http://www.citem.cz/mambo/english/index.php?option=com_content&task=view&id=3&Itemid=7

Teisinė bazė

Nacionaliniai dokumentai:

- ❑ Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcija (2005 m.);
- ❑ Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategija (2009 m.);
- ❑ Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos (LIMIS) nuostatai (2010 m.);
- ❑ Įsakymas „Dėl skaitmeninio turinio kūrimo, saugojimo ir prieigos standartų ir norminių dokumentų sąrašų patvirtinimo“ (2010 m.).

Teisinė bazė

Aktualiausia klasifikavimo sistemų rengimui

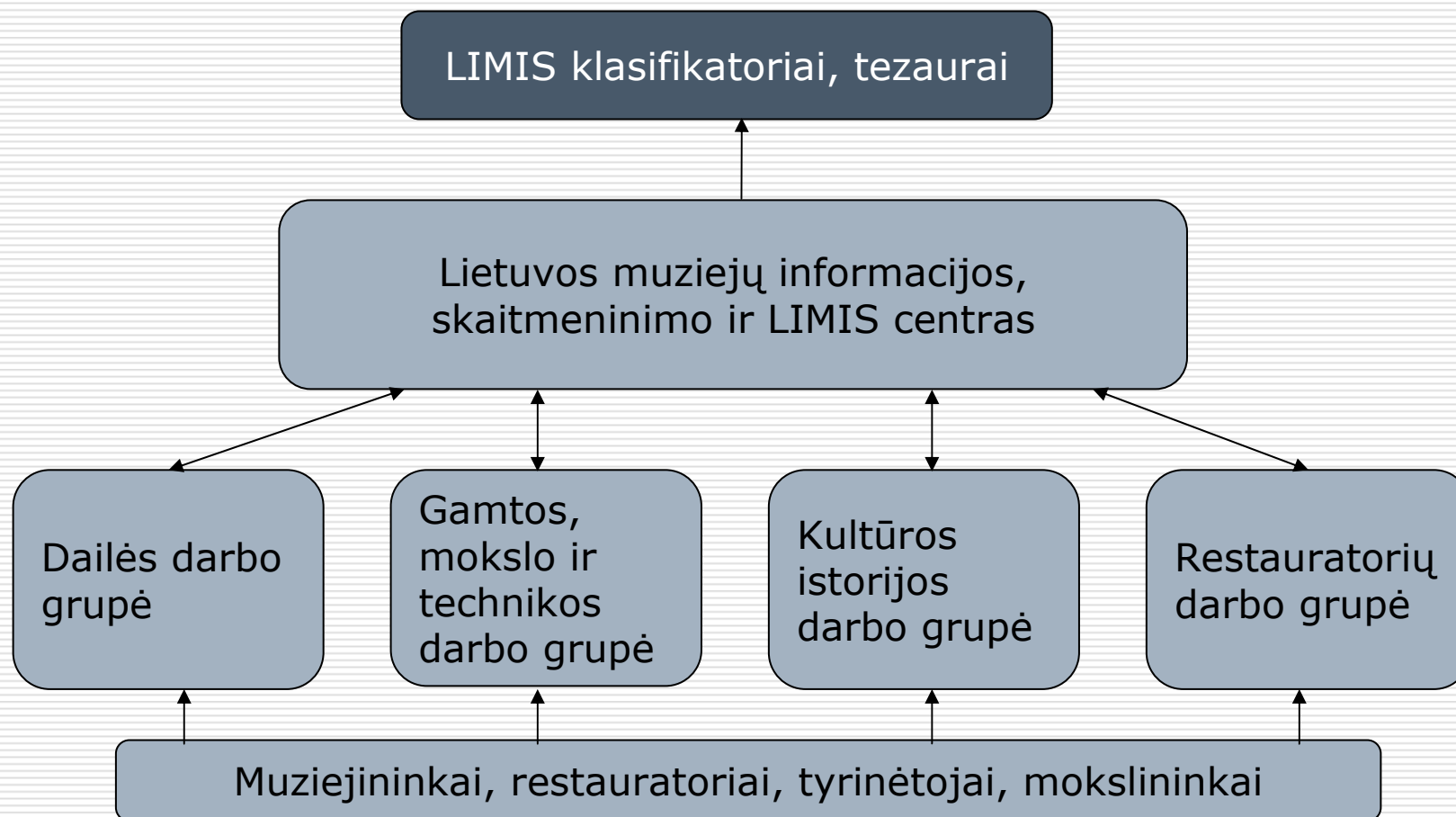
Skaitmeninio turinio_reikšmės standartai:

- ❑ LST ISO 2788:2010 Dokumentavimas. Vienakalbių sisteminių žodynų rengimo ir tvarkymo gairės (tapatus ISO 2788:1986);
- ❑ LST ISO 5964:2010 Dokumentavimas. Daugiakalbių sisteminių žodynų rengimo ir tvarkymo gairės (tapatus ISO 5964:1985).

Skaitmeninio turinio reikšmės dokumentai:

- ❑ Getty jungtinis menininkų vardų sąrašas (ULAN);
- ❑ Getty meno ir architektūros tezaurus (AAT);
- ❑ Getty geografinių pavadinimų tezaurus (TGN);
- ❑ Meno ir ikonografijos klasifikavimo sistema (Iconclass);
- ❑ Lietuvos Respublikos terminų bankas.

LIMIS klasifikatorių ir tezaurų rengėjai

LIMIS klasifikatoriai ir tezaurai

Bendramuziejiniai (kai kurie):

Muziejų klasifikatorius;

Ekspонатų pagaminimo / atlikimo technikų klasifikatorius;

Ekspонатų saugojimo vietų klasifikatorius;

Ekspонатų būklės klasifikatorius;

Medžiagų klasifikatorius.

Teminiai (kai kurie):

Meno ekspонатų klasifikatorius;

Aprangos klasifikatorius;

Zoologijos ekspонатų klasifikatorius.

Klasifikatorius ir tezasauras: termino aprašymo forma

Termino aprašymo forma	Pavyzdys
Pagrindinis terminas	Prijuostė
Pagrindinio termino šaltinis	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas, Kaunas, 2001, p. 288.</i>
Pagrindinio termino apibrėžtis	Drabužis, prijuosiamas prie liemens.
Pagrindinio termino apibrėžties šaltinis	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas, Kaunas, 2001, p. 288.</i>
Šalutinis (-iai) terminas (-ai)	prijuostis; prijuostuvas; priejuostė; priejuostis; žiurstas; žerstukas ir kt.
Šalutinio (-ių) termino (-ų) šaltinis	<i>Lietuvių kalbos žodynas,</i> http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27)
Pagrindinio termino atitikmuo užsienio kalba (en, fr, de, ru, lot ir gal kt.)	apron (en); tablier (fr); Schürze (de)
Pagrindinio termino atitikmens užsienio kalba šaltinis	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas, Kaunas, 2001, p. 288.</i>

Pagr. terminas	Pagr. terminas	Pagr. terminas	Pagr. terminas	Pagrindinio termino šaltinis	Pagrindinio termino apibrėžimas	Pagrindinio termino apibrėžimo šaltinis	Šalutinis terminas	Šalutinio termino šaltinis
apanga				<i>Visuotinė lietuvių enciklopedija</i> , Vilnius, 2004, t. V, p. 108.	Moterų, vyrų, jaunuolių, vaikų drabužiai, apavas, galvos apdangalai, aksesuarai.	<i>Visuotinė lietuvių enciklopedija</i> , Vilnius, 2004, t. V, p. 108.		
	aksesuaras (apanga)			<i>Visuotinė lietuvių enciklopedija</i> , Vilnius, 2001, t. I, p. 245.	Pagalbinis daiktas, reikmuo, elementas. Smulkios apdaro, aprangos detalės, reikmenys.	<i>Visuotinė lietuvių enciklopedija</i> , Vilnius, 2001, t. I, p. 245.	aprangos priedas	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 31.
		pirštinė		<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 263.	Megztinis arba siūtinis gaminyš plaštakai apmauti.	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 263.	kulinė; kumštinė; įnaras; įnara	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).
			kumštinė pirštinė	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 179.	Pirštinė su vienu pirštu (nykščiu) arba be jo.	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 179.	kulinė; kumštinė; užmova (pirštinė)	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).
			pirštuota pirštinė	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 179.	Pirštinė su įmovomis kiekvienam pirštui.	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 179.		
			plunksna (aksesuaras)					
		raištis		<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 296.	Siauras pintinis, austinis ar megztinis kaspinėlis, arba vamzdelio formos tekstilės gaminyš, naudojamas butyje (avalynės, aprangos ir kt. reikalams) ir technikoje.	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 296.	varstis	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 296.
			batraištis	<i>Dabartinės lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lki.lt/dlkz/ (žiūrėta 2010 10 27).	Avalynės raištis.	<i>Dabartinės lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lki.lt/dlkz/ (žiūrėta 2010 10 27).		
		rankinė		<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).	Tam tikras moterų krepšys.	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).	tašė	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).
			rankinukas	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).	Rankinis moterų krepšelis.	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).	ridikiulis	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).
		riešinė		<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).	Ant rankos riešo maunamas megztas rankogalis.	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).	pirščionkos; rankalka; rankelka	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).
			saqa (aksesuaras)	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 312.	Skritulio ar kitos formos su skylutėmis siūlams detalė, skirta siuvinio dalims susegti.	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 312.	guzikas; knypkis	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).
		šasaga		<i>Dabartinės lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lki.lt/dlkz/ (žiūrėta 2010 07 29).	Per kilpeles įveriamas susegimo įtaisiukas su galvutėmis.	<i>Dabartinės lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lki.lt/dlkz/ (žiūrėta 2010 07 29).		
		skėtis		<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 332.	Įlskečiamas gaubtas nuo lietaus ar saulės.	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 332.	lietsargis	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 332.
			skėtis nuo lietaus	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 332.	Įlskečiamas gaubtas nuo lietaus.	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 332.	lietsargis	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 332.
			skėtis nuo saulės	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 332.	Įlskečiamas gaubtas nuo saulės.	<i>Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas</i> , Kaunas, 2001, p. 332.		
			smeigtukas	<i>Dabartinės lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lki.lt/dlkz/ (žiūrėta 2010 07 27).	Papuošalas drabužiams susegti arba plaukams prismeigti.	<i>Dabartinės lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lki.lt/dlkz/ (žiūrėta 2010 07 27).	špilka (smeigtukas); špilka (smeigtukas)	<i>Lietuvių kalbos žodynas</i> , http://www.lkz.lt/startas.htm (žiūrėta 2010 07 27).

2010 m. darbai: rengiamų klasifikatorių ir tezaurų sąrašas

1. Aprangos klasifikatorius;
2. Archeologijos tezauras;
3. Ekspонатų būsenos klasifikatorius;
4. Ekspонатų pagaminimo / atlikimo technikų klasifikatorius;
5. Ekspонатų pažeidimų klasifikatorius;
6. Ekspонатų šifrų klasifikatorius;
7. Ekspонатų tipų klasifikatorius;
8. Kalbų klasifikatorius;
9. Laikrodžių klasifikatorius;
10. Lietuvos muziejų klasifikatorius;
11. Medžiagų klasifikatorius;
12. Meno ekspонатų klasifikatorius;
13. Metrologijos klasifikatorius;
14. Muzikos instrumentų klasifikatorius;
15. Piniginių vienetų klasifikatorius;
16. Raštijos ekspонатų klasifikatorius;
17. Spalvų klasifikatorius;
18. Tautybių klasifikatorius;
19. Tekstilės klasifikatorius;
20. Tezauras „Meno stiliai (judėjimai, kryptys) ir istorijos periodai“.

2010 m. darbai: šiek tiek statistinių duomenų

Pavadinimas	Įtraukti terminai	Terminų apibrėžtys
Ekspонатų pagaminimo / atlikimo technikų klasifikatorius	486	391
Aprangos klasifikatorius	380	293
Medžiagų klasifikatorius	1270	460
Archeologijos tezasauras	723	515
Meno ekspонатų klasifikatorius	938	534
Meno stilių, judėjimų, krypčių, istorijos periodų tezasauras	362	353
Tautybių klasifikatorius	233	233

2011 m. darbai

- Parengti 15–20 klasifikatorių;
- Versti į anglų kalbą klasifikatorių pagrindinius terminus;
- Rengti klasifikatoriaus terminų aprašymus (Raktažodžių žodynui);
- Tęsti bendradarbiavimą su muziejininkais ir darbo grupėmis;
- Analizuoti muziejininkų pasiūlymus, nuomones;
- Bendradarbiauti su kitų atminties institucijų darbuotojais;
- Koreguoti 2010 m. parengtus klasifikatorius.

Ačiū už dėmesį.

Laukiame Jūsų pasiūlymų ir klausimų!

Dalia@limis.lt, info@limis.lt
(8 ~ 5) 262 1883, 261 9670